

KAYSERİ BÖLGESİNDEKİ 15 BÜYÜK KURULUŞUN TÜRKİYE'DEKİ İLK 500 BÜYÜK KURULUŞ ARASINDAKİ YERİ

Yrd. Doç. Dr. Cengiz YILMAZ, Uzm. Ahmet KUTSAL

İstanbul Sanayi Odası dergisi tarafından 15 Ağustos 1982 de yayınlanan «Türkiye'nin 500 büyük firması» arasında Kayseri Bölgesindeki büyük firmaların yerini, bu araştırmaya konu olarak aldık.

İstanbul Sanayi Odası dergisinden özetlenerek düzenlenen Tablo I incelendiğinde, 500 büyük firma arasına giren Kayseri Bölgesindeki 15 büyük kuruluşun (1) üretimden satışlar, satış tutarı, bilanço kârı (vergiden önce), özsermaye ve çalışanlar sayısı itibariyle sıralandığı görülecektir.

Kuruluşlarda çalışanların sayısı gözönünde tutulduğunda Kayseri Bölgesindeki büyük kuruluşların diğer sınıflamalara göre (üretimden satış, satış tutarı, bilanço kârı ve özsermaye) daha ön sırada yer aldığı görülür. Örneğin Kayseri bölgesindeki 5 büyük firma 500 büyük firmayı gösterir listedeki ilk 100 firma arasına girmiştir. Bilanço kârlılığı ve özsermaye açısından aynı şekilde bir inceleme yapıldığında ancak ikişer firmanın ilk 200 arasına girebildiği görülür (Ek Tablo I).

Ek Tablo II den görüleceği üzere 1981 yılını KSO odasına bağlı firmalar zararla kapatmışlardır. Türkiye genelinde 500 firmanın bilanço kârlılıkları sanayi odalarına göre incelendiğinde, Kayseri ve Tarsus Sanayi Odasına bağlı firmaların bilanço kâr-zarar toplamalarının zararlı sonuçlandığı gözlenmiştir. Bilanço kârı kolonunu oluşturan tutar zararlı sonuçlanmış olmasına rağmen, 15 firmada 7 si 1981 yılını kârla kapatmıştır ancak diğer 8 firmanın zararları toplamı

(1) Kayseri Sanayi Odasına bağlı 13 kuruluş ve 2 kamu kuruluşu beraberce ele alınmış ve sıralama üretimden satışlara göre yapılmıştır.

daha büyük olduğu için sonuç KSO için olumsuz bir görüntü yansıtmaktadır.

Türkiye genelinde 500 büyük kuruluşun üretimden satışları toplamı, satışlar toplamına bölüldüğünde 0.79 bulunur. Diğer bir deyişle 500 büyük kuruluşun toplam satışlarının ancak % 79 u kendileri tarafından üretilmiştir. Kayseri bölgesindeki kuruluşlar bu açıdan incelendiğinde 0.97 bulunur. Yani bölgemizdeki büyük kuruluşların satışları toplamının % 97 si bu kuruluşların kendileri tarafından üretilmektedir.

500 büyük firmanın ortalama üretimden satışı, satış tutarı, bilanço kârı, özsermayesi ve istihdamı hesaplanmış ve Ek Tablo III düzenlenmiştir.

Tablo III incelendiğinde Kayseri bölgesindeki 15 büyük kuruluşun satış tutarı, bilanço kârı, özsermaye ve istihdam ortalamalarının, 500 büyük kuruluşu kapsayan ortalamaların gerisinde kaldığı açıkça görülür. Yalnız burada gözönünde tutulması gereken başka bir rasyo da satış tutarının özsermayeye oranıdır. 500 büyük kuruluş bu açıdan incelendiğinde, ortalama satış tutarının, ortalama özsermayenin 5.52 katı olduğu görülür. Kayseri bölgesindeki 15 büyük kuruluşda bu oran 10.2 dir. Diğer bir deyişle Kayseri bölgesindeki 15 büyük kuruluş ortalama olarak özsermayelerinin 10.2 katı kadar satış hasılatı elde etmişlerdir ve bu açıdan 500 büyük kuruluş ortalamasına göre daha başarılıdır (2). Aynı şekilde üretimden satışlar ve özsermaye karşılaştırıldığında bu oran 500 büyük kuruluş için 4.35 iken Kayseri bölgesindeki 15 büyük kuruluş için 9.9 dur. Bu oranlar hesaplanarak Ek Tablo IV de özetlenmiştir.

Tablo IV te daha önce açıklanan oranlar bulunmuş, ayrıca özsermaye ortalaması, istihdam ortalamasına bölüldüğünde 500 büyük firmada 932.000.— liralık özsermayeye karşılık 1 kişinin istihdam edildiği görülmüşken, Kayseri'deki 15 firmada ise bu rakam her 213.000.— liralık özsermayeye karşılık 1 kişinin istihdam edildiğini ortaya koymuştur. Satış tutarı ortalamalarının, istihdam ortalamalarına bölünmesi sonucunda da, 500 büyük firmada istihdam edilen personel başına 5.145.000.— lira satış tutarı elde edildiği, buna karşılık Kayseri'deki 15 büyük firmada ise satış tutarının, istihdam edilen kişi başına 2.180.000.— lira olduğu görülmüştür. Bu da Kay-

(2) Bu da söz konusu firmaların özsermaye devir hızında aynı oranda yüksek olduğunu göstermektedir.

seri bölgesindeki büyük işletmelerin üretime dönük işgücü yoğun (Labor Intensive) kuruluşlar olduğunu birkez daha vurgular.

Ek Tablo V bütün iş kollarında üretimden satış, satış hasılatı, brüt kâr, özsermaye ve çalışan sayısı ortalama değerlerini Türkiye genelinde (500 büyük firma) ve Kayseri bölgesindeki 10 firma yönünden göstermektedir. Bu ortalama değerler kamu ve özel sektör için ayrı ayrı gösterilmiştir. Kayseri bölgesindeki kamu kuruluşları Türkiye genelindeki 69 büyük kamu kuruluşu ile karşılaştırıldığında bölgemizdeki kuruluşların ortalama özsermayesinin, Türkiye genelindeki 69 kuruluşun ortalama özsermayesinin 1/9'u kadar olduğu görülür. Sanırsızki bu fark üretimden satışlar ve satış hasılatındaki farkları da açıklamaktadır. Ortalama bilanço kârları karşılaştırıldığında bölgemizdeki kamu kuruluşlarının ortalama kârının düşük olduğu görülmekle beraber, özsermaye kârlılığı (bilanço kârı/özsermaye) hesaplandığında Türkiye genelinde % 22 olan kamu kuruluşları kârlılığı bölgemizdeki kamu kuruluşlarında % 34 bulunmuştur. Bu da bölgemiz kamu kuruluşlarının daha rantabl olduğunu gösterir. Aynı karşılaştırma özel kuruluşlar arasında yapıldığında, bölgemiz kuruluşlarının ortalama özsermaye açısından yine geri kaldığı ve buna bağlı olarak ortalama üretimden satışlar ve ortalama satış hasılatının da, 431 kuruluşun ortalamasından düşük olduğu gözlemlenir.

Kayseri bölgesindeki 15 büyük kuruluşun 10 tanesinin dokuma ve giyim sanayii sektöründe çalıştığı dikkate alınarak bu sektörde ilk 500 e giren 97 firmanın ortalama değerlerinin karşılaştırılmasına gidildi (Ek Tablo VI).

Türkiye'deki 97 büyük dokuma ve giyim sanayii kuruluşunun 10 tanesinin bölgemizde oluşu bu sektörün Kayseri'de ileri bir aşamada olduğunu gösterir. Özellikle bu sektörde bölgemizdeki kamu kuruluşları Türkiye genelindeki 24 kamu kuruluşundan daha başarılıdır. Ortalama özsermaye kârlılığı 24 kuruluş için %9 iken, bölgemiz kuruluşlarında bu oran % 34 tür.

Özel kuruluşlar ele alındığında, Türkiye genelinde 73 kuruluş 1981 yılını ortalama 58 milyon lira kârla kapatırken, bölgemizdeki 8 kuruluşun ortalama 19 milyon lira zararlı olduğu görülmüştür. Bu-

nun nedeni araştırılırken, Kayseri'deki 8 özel kuruluşun ortalama özsermayesinin, Türkiye genelindeki 73 özel kuruluşun ortalama özsermayesinin 1/4 ü kadar olduğu dikkatimizi çekti. Özellikle son yıllarda ortaya çıkan işletme sermayesi darlığını özsermayesi ile gideremeyen firmaların pahalı yabancı kaynaklara başvurmasının, bölgemizdeki firmaların kârlılığını büyük ölçüde etkilediği kanısındayız. Özellikle bu sektörde bölgemizdeki özel kuruluşların kâra geçebilmesi için öncelikle özsermayelerini artırmaları gerekmektedir.

EK TABLO : I

KAYSERİ BÖLGESİNDEKİ 15 BÜYÜK FİRMANIN ÜRETİMDEN SATIŞLAR, SATIŞ HASILATI, BİLANÇO KÂRI, BİLANÇO KÂRI, ÖZSERMAYE VE ÇALIŞAN SAYISI YÖNÜNDE YAPILAN SINIFLANDIRMALARA GÖRE TÜRKİYE'NİN İLK 500 FİRMASI ARASINDAKİ YERİ
(1.000.— TL)

Kuruluşlar	Üretimden Satışlar		Satış Hasılatı		Bilanço Kârı (V.Ö.)		Özsermaye		Çalışanlar	
	Sıra	Tutarı	Sıra	Tutarı	Sıra	Tutarı	Sıra	Tutarı	Sıra	Sayı
1. Kayseri Şeker Fab. A.Ş.	111	3.649.920	105	4.141.398	345	33.069	325	183.167	85	1175
2. Çinko Kurşun Metal Sanayi A.Ş.	116	3.374.235	122	3.390.833	—	—787.315	473	23.415	83	1188
3. Sümerbank Kayseri Pamuklu Sanayi (Kamu T.)	134	2.836.373	141	2.880.632	120	309.079	126	679.039	38	1946
4. Orta Anadolu Ticaret ve Sanayi İşl. A.Ş.	187	1.999.455	194	2.042.244	132	275.706	479	8.330	74	1260
5. Birlik Mensucat Ticaret ve San. İşl. A.Ş.	190	1.973.756	199	1.980.536	—	—123.664	326	182.539	64	1416
6. Kayseri Tekstil F. A.Ş.	222	1.692.660	225	1.728.464	—	—233.861	—	—	189	524

(EK TABLO : l'in devamı)

7. Saray Halı A.Ş.	260	1.420.809	269	1.427.423	371	18.259	359	153.259	122	850
8. HES Hacclar Elektrik	296	1.222.161	307	1.222.161	305	49.882	358	154.420	436	110
9. Atlas Halıcılık İşl. A.Ş.	302	1.172.551	314	1.175.268	276	70.868	180	468.798	152	664
10. Karsu Tekstil A.Ş.	394	760.182	406	767.400	—	—163.342	442	60.000	227	423
11. Örgü Giyim Sanayl A.Ş.	398	750.000	411	750.000	407	5.000	372	140.000	228	420
12. Erciyes Boru San. A.Ş.	426	679.042	434	696.003	—	—014	472	28.117	441	108
12. Lüks Kadife Tic. ve S. A.Ş.	436	657.016	446	657.016	—	—	—	—	352	217
14. S.B. Bünyan Yünlü San. (K.T.)	444	629.227	454	629.512	—	—9.758	323	190.269	207	485
15. Meysu Gıda San. A.Ş.	486	496.648	489	516.407	—	—157.226	420	81.141	350	218

EK TABLO II : (500) BÜYÜK KURULUŞ ARASINA GIREN BÖLGEMİZDEKİ
15 KURULUŞUN TOPLAMDAKİ YERİ (1000 TL)

	Bölgemizdeki 15 Firma	500 Firma	%
Üretimden Satışlar	23.314.075	2.110.453.026	1.1
Satış Hasılatı	24.005.297	2.672.714.203	0.9
Bilanço Kârı	— 713.377	153.728.994	—
Öz Sermaye	2.352.494	484.429.713	0.5
İstihdam (Sayı)	11.004	519.533	2.1

EK TABLO III : 500 BÜYÜK FIRMANIN VE BÖLGEMİZDEKİ 15 BÜYÜK
KURULUŞUN ORTALAMA DEĞERLERİ (1.000.— TL)

	500 Firma		15 Bölgemiz Kuruluşu	
	Toplam	Ortalama	Toplam	Ortalama
Üretimden satış	2.110.453.026	4.220.906	23.314.075	1.554.272
Satış Hasılatı	2.672.714.203	5.345.428	24.005.297	1.600.353
Bilanço Kârı	153.728.994	307.458	— 713.377	— 47.558
Öz Sermaye	484.429.713	968.859	2.352.494	156.833
İstihdam (Sayı)	519.533	1.039	11.004	734

EK TABLO IV : SEÇME RASYOLARLA KAYSERİ BÖLGESİNDEKİ 15 BÜYÜK KURULUŞUN 500 BÜYÜK KURULUŞLA KARŞILAŞTIRMASI

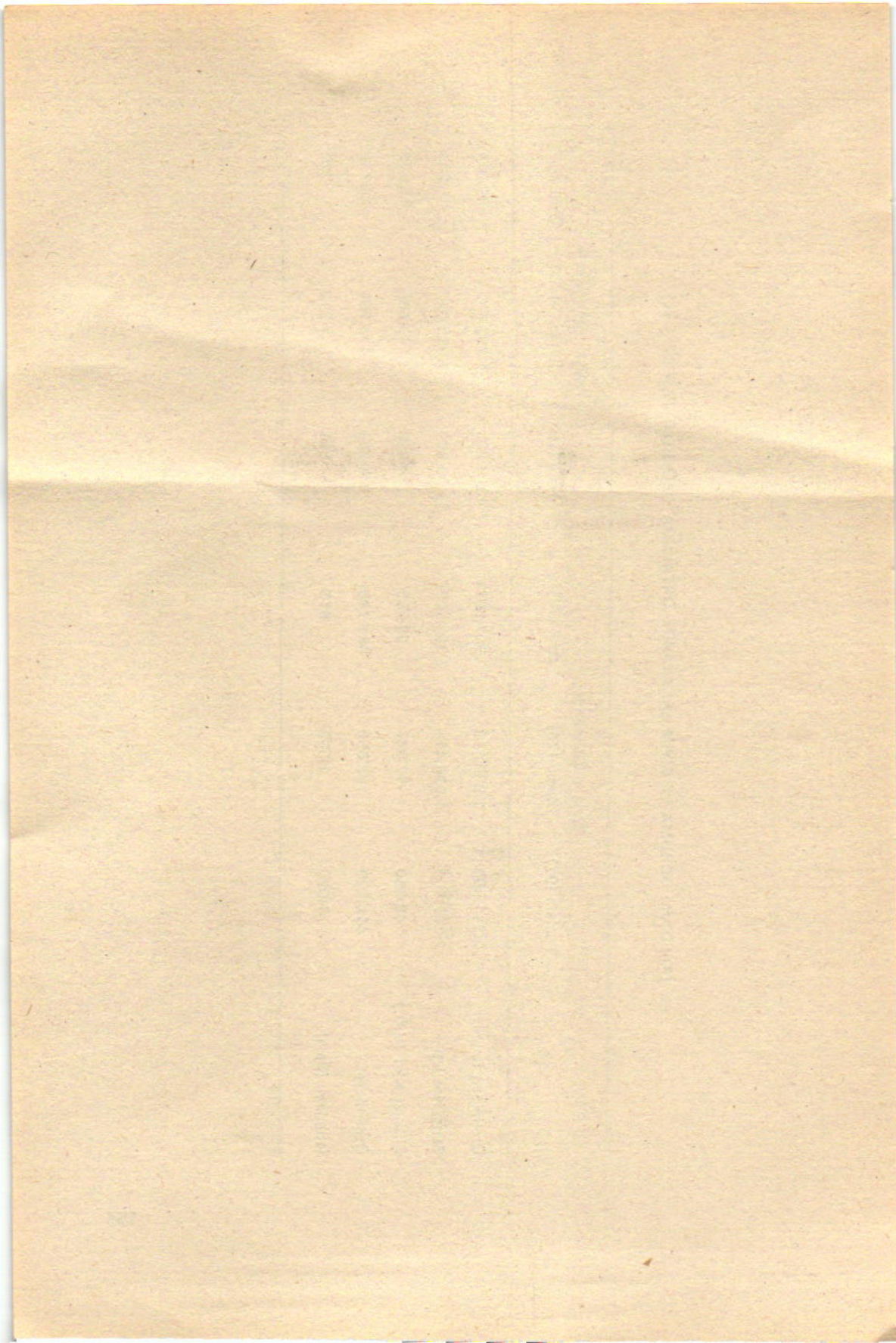
Ortalamalar Üzerinden	500 Büyük Kuruluş	Kayseri'deki 15 Büyük Kuruluş
Üretimden Satış/Öz Sermaye	4.35	9.9
Satış Tutarı/Öz Sermaye	5.52	10.2
Öz Sermaye/İstihdam	932 (1.000.— TL)	213 (1.000.— TL)
Satış Tutarı/İstihdam	5.145 (1.000.— TL)	2.180 (1.000.— TL)

EK TABLO V : BÜTÜN İŞ KOLLARINDA KAMU KURULUŞLARI VE ÖZEL KURULUŞLARIN ORTALAMA DEĞERLERİ (1.000.— TL)

	500 Büyük Firma		Kayseri Bölgesinde	
	Kamu (69)	Özel (431)	Kamu (2)	Özel (13)
Üretimden Satış	14.884.543	2.513.734	1.732.800	1.526.806
Satış Hasılatı	21.683.010	2.729.899	1.755.072	1.576.553
Bilanço Kârı	827.114	224.265	149.660	— 77.900
Öz Sermaye	3.752.907	523.153	434.654	114.091
İstihdam (Sayı)	4.280	520	1.215	659

EK TABLO VI : DOKUMA VE GİYİM SANAYİNDE ORTALAMA DEĞERLER (1.000.— TL)

	Türkiye Genelinde		Kayseri Bölgesinde			
	Toplam (97)	Kamu (24)	Özel (73)	Toplam (10)	Kamu (2)	Özel (8)
Üretimden Satışlar	2.211.850	1.950.142	2.297.892	1.389.203	1.732.800	1.303.304
Satış Hasılatı	2.287.500	1.996.416	2.383.198	1.403.850	1.755.072	1.316.044
Bilanço Kârı (V.Ö.)	48.280	17.847	58.285	14.829	149.660	— 18.879
Özsermaye	414.229	193.650	486.748	188.223	434.654	126.616
İstihdam (Sayı)	1.020	1.338	915	821	1.215	722

Sorular / Cevaplar

Dergimizin her sayısında özellikle işletmecilik sahasında sorumlu kişilerle konuşmalara yer vermek istiyoruz. Bunu Kayseri Ticaret Odası Başkanı Sayın Mustafa Nevzat Özhamurkâr'la yaptığımız bir konuşma ile başlattık. Kendisine sorular sorduk, cevaplar aldık. İlgisine teşekkürler...

Kayseri Ticaret Odası Başkanı Mustafa Nevzat Özhamurkâr

● **Mustafa Bey, önce bize kısaca hayat hikâyenizi anlatır mısınız?**

— 1941 yılı Kayseri doğumluyum. İlk, orta ve lise tahsilimi Kayseri'de yaptım. 1961-65 döneminde İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinde okudum. Askerlikten sonra 1968 yılında baba mesle-

ğim olan manifaturacılıkla ticari hayata atıldım. 1970 yılında Birlik Mensucat fabrikasında yönetim kurulu üyeliği ve aynı kuruluştaki 1971-76 ve 1979 yıllarında olmak üzere 6 yıl yönetim kurulu başkanı olarak görev yaptım. Kayseri Yüksek Öğrenim ve Yardım Vakfı'ndaki (yönetim kurulu üyesi olarak 5 yıl) görevim halen devam etmektedir. Kayseri'de vatandaşlarımız tarafından kurulup Kara Kuvvetlerimize bağışlanacak olan «ASPİLSAN» da 3 yıldır murahhas üye olarak vazife yapmaktayım. Kayseri Ticaret Odası'nda 1977-81 döneminde meclis üyeliği, 1981 yılında Oda Genel Seçimlerinden bu yana da Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapıyorum. Evli ve 3 çocuk babasıyım.

● **Sizce 24 Ocak tedbirleri ne getirdi, ne götürdü? Bu tedbirlerin özellikle Kayseri bölgesinde etkileri neler olmuştur? Üretim, satış ve ihracatta gerilemeler, gelişmeler hakkında bize rakamlara dayalı bilgiler verebilir misiniz? Tabii bu bilgiler 24 Ocak'tan önceki dönemle bir karşılaştırmayı da ihtiva ederse daha anlamlı olur...**

— 24 Ocak kararları ülkemizde ekonomik istikrarın teessüs ettirilebilmesi için, zamanında, cesaret ve basiretle alınmış kararlardır. 24 Ocak kararları ekonomiyi belirsizlikten kurtarmış ve bir yön vermiştir. 24 Ocak'tan, bilhassa, 12 Eylül'den sonraki huzur ortamı içerisinde üretimde artış görülmüş, ancak sıkı para politikası nedeniyle likidite sıkıntısının atıl kapasite yarattığını ve yeni yatırımlarda bir duraklama devresine girildiğini endişeyle takip etmekteyiz. Bu durğunluğun giderilebilmesi için alınması gereken tedbirlerin başında şu üç faktör bulunmaktadır :

- 1) Yeniden değerlendirme,
- 2) Yatırımlarda kur garantisi,
- 3) İnşaat sektörüne canlılık getirilmesi,

İhracata gelince... Bu konudaki gelişmelerin küçümsenmeyecek sayılarda olduğunu memnuniyetle müşahade etmekteyiz. İlimizden yapılan ihracatın aşağıdaki 4 yıllık mukayeseli tablosuna baktığımızda gelişmeyi daha açık şekilde görmemiz mümkün olacaktır.

	§	TL.	İhraç Ülkesi
1979	: 13.781.585.—	375.243.334.—	AET-OECD-Ortadoğu
1980	: 24.163.469.—	1.812.841.437.—	ile muhtelif Uzak Do-
1981	: 27.492.290.—	2.768.478.160.—	ğu ve Afrika ülkeleri.
1982 (9 Aylık)	: 22.951.146.—	3.507.357.402.—	

● Bu tabloyu biraz açar mısınız? Yani Kayseri'den hangi tür malların ihracatı yapılmaktadır?

— Size vereceğim şu iki tablo ile zannederim sorunuzu karşılamış olacağım.

DOLAR OLARAK YILLAR İTİBARIYLA KAYSERİ'DE
GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (FOB/§)

	1979	1980	1981	1982 (9 ay)
Halı	2.217.592	7.454.140	6.229.484	3.255.037
Gıda Maddeleri	2.212.208	2.144.632	2.292.904	1.763.040
Çeşitli Dayanıklı Tüketim Malları	500.253	1.842.566	1.815.267	5.547.036
Tekstil Malları	8.869.585	12.157.137	16.909.903	12.105.033
Canlı Hayvan	—	—	112.802	281 000
Maden	—	564.994	131.930	—
	<u>13.781.585</u>	<u>24.163.469</u>	<u>27.492.290</u>	<u>22.951.146</u>

TÜRK LIRASI OLARAK YILLAR İTİBARIYLA KAYSERİ'DE
GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (FOB/TL)

	1979	1980	1981	1982 (9 ay)
Halı	100.541.142	609.145.346	348.198.716	483.499.505
Gıda Maddesi	79.840.417	176.068.871	277.218.530	276.746.195
Çeşitli Dayanıklı Tüketim Malları	23.365.635	140.292.869	55.649.990	886.914.761
Tekstil Malları	171.496.334	841.239.058	2.056.501.590	1.814.721.095
Canlı Hayvan	—	—	14.444.411	45.475.846
Maden	—	46.095.293	16.464.923	—
	<u>375.243.334</u>	<u>1.812.841.437</u>	<u>2.768.478.160</u>	<u>3.507.357.402</u>

Ancak hemen belirtiyim ki, kambiycunun bulunmayışı ve bir kısım ihracatın başka illerden yapılması sebebiyle tablolaradaki rakamlar hakiki ihracat tutarının altındadır. İhracat seferberliğine katkıda bulunabilmek için yeni pazarların bulunması zarureti vardır. Bu konuda limizdeki çaba ve gelişmeleri memnuniyetle karşılıyoruz.

● Temmuz 1982'den sonra uygulanan ekonomik ve mali politika, Kayseri'de ticaret kesimini herhangi bir şekilde etkiledi mi?

— Temmuz 1982'den sonra uygulanan ekonomik ve mali politika dolayısıyla çok muayyen bir süre belirsizlik ortamının devam etmesinin ekonomide menfi tesir yarattığını kabul etmek durumundayız. Bu belirsizlik (bekleme) döneminde bölgemizde de bir kararsızlık ortamı meydana gelmiştir.

● Karşılıksız çek vermenin arttığını öğreniyoruz. Karşılıksız çek vermenin uygulamada sonuçları ne olmaktadır? Ayrıca şunu da soralım; Bu konuda Oda olarak tepkiniz nedir? Meselâ böyle kişileri üyelerinize duyuruyor musunuz?

— Karşılıksız çeklerin çoğaldığını, esefle müşahade etmekteyiz. Bu konu üzerinde Oda olarak uzun süreden beri hassasiyetle durmaktayız. Maalesef bütün gayret ve çabalarımıza rağmen bu güne

kadar olumlu bir gelişme elde edilememiştir. Oda olarak bu konunun halinde bankalarımıza büyük görevler düştüğüne inanmaktayız.

1) Bankalar çek karnesi vereceği kimseleri, müşterilerini çok iyi seçmelidirler.

2) Çeklerin karşılıksız çıkması halinde bedelin muayyen bir kısmından da olsa bankalar sorumlu olmalıdır.

3) Müşterinin durumuna göre her çek kuponunda; o çekin doldurulabileceği azami miktar belirtilmelidir.

4) Çeki karşılıksız çıkan kişiye muayyen bir süre çek karnesi verilmemeli ve durum diğer bankalara da bildirilmelidir.

5) Çeki karşılıksız çıkanlar Ticaret Odalarına bildirilmeli, kurulacak servislerimiz vasıtası ile üyelerimize bu konuda hizmet verebilme imkânımız sağlanmalıdır.

Bu konuda bugünkü kanuni müeyyidelerin de kifayetsiz olduğunu özellikle belirtmek isterim.

● **Mustafa Bey, kendinizi bir an tüketici olan sade bir vatandaş yerine koyunuz. Böyle bir durumda tüketici olarak korunmanız için Ticaret Odasından ne beklersiniz?**

— Tüketici durumdaki sade vatandaşa odaların sağlayabilecekleri faydaları üç ana başlıkta toplamak mümkündür :

a) Fiyat,

b) Kalite,

c) Haksız rekabeti önlemek yönünde murakebe vazifesini yerine getirmektir.

● **Son günlerde bürokrasiden şikayetlerin arttığı görülmektedir. Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?**

— Ülkemizde her dönemde bürokrasiden haklı şikayetler olmuştur. Bu konudaki düşünce ve kanaatimi belirtmeden önce, her dönemde değerli hizmetler vermiş bürokratlarımızı şükranla ve takdirle anmayı vazife telâkki ederim. Kanaatimce; bu şikayetlerden kurtulabilmek için, bürokrasinin yalnızca hatalı yapılan işlerden değil, memleket yararına olan fakat ilgisizlikten aylarca yıllarca yapılmayan konulardan da sorumlu tutulmalarının sağlanmasıdır.

● **Yeniden değerlendirme konusunda Oda olarak görüşünüz nedir?**

— Yeniden değerlendirme konusunun vakit geçirilmeden ele alınmasının büyük yararlar sağlayacağına Oda olarak inanmaktayız. Çünkü, yeniden değerlendirmenin ekonomik hayatımızın önde gelen dertlerinden saydığımız aşağıdaki faydaları temin edeceği kanaatini taşımaktayız.

1) Enflasyon sebebiyle işletmelerin hakiki durumlarını göstermekten uzak bulunan bilançolarının düzelmesi sağlanacaktır.

2) Sabit kıymetlerinin erozyonundan dolayı yenilenmeyen işletmeler bu imkâna kavuşacaktır.

3) Öz kaynak-yabancı kaynak münasebetinin düzelmesi temin edilecektir.

4) Sermaye artırımları imkân dahiline gireceğinden; sermaye piyasası canlılık kazanacaktır.

● **Kayseri’li işadamlarını iş hayatındaki temel prensiplerini biraz tahlil eder misiniz?**

— Kayseri’li iş adamlarının iş hayatındaki temel prensiplerini bana göre şu üç noktada toplamak mümkündür.

1) Mesleğini sevmek,

2) Çalışmak, çok çalışmak, daha çok çalışmak,

3) Doğru olmak. Zira; (TİCARETİN EN BÜYÜK HİLESİ DOĞRULUKTUR). Tabii bu arada (öğünmek gibi olmasın ama) Tanrı vergisi kıvrak zekasını da unutmamak gerekir. Bizde bir söz vardır : Ticaretle her akşam bir ticaret üniversitesi kapanır, ertesi gün yenisi açılır.

● **Sizce çağdaş bir işadamlarının vasıfları ve sorumlulukları nelerdir?**

— Bence çağdaş iş adamı, ancak işinin durumundan belli olur. Herşeyden önce ihtisasa önem vermesi, işini çok iyi takip etmesi gerektiği kanaatindedim. Zira ibadetin kazası mümkün olur ama ticaretin kazası mümkün değildir. Çağın gereklerini yerine getiremeyen işadamlarının, bugünkü çetin ekonomik savaşta değil mesleğinde ileri gitmesi, ayakta kalması dahi mümkün olamaz.

● **Fakültemiz mezunlarından hangi nitelikleri beklersiniz?**

— Fakültemizin memlekete faydalı mezunlar vereceğine olan inancımı belirtmek isterim. Mezunlarınıza tavsiyem;

- 1) Mesleklerini sevmeleri,
- 2) Fakülteden sadece teorik bilgilerle mücehhez olarak ayrıl-
mamalı, mutlaka tatbikat safhası görmelidirler.

● **Son soruyu kendinize, lütfen kendiniz sorunuz ve cevaplan-
dırınız Mustafa Bey.**

Bu soruyu iki kısımda mütalâa ediyorum.

- 1) Ekonomik yönden en büyük arzum nedir?
 - 2) Gelecekte nasıl bir ülke düşünüyorum?
- 1) Ekonomik yönden en büyük arzum asgarî kendi ihtiyaçları-
mızı karşılayacak seviyede petrol yataklarının bulunması,
 - 2) Gelecekte fertleri huzur içerisinde, sevginin ve saygının kar-
şılıklı geçerli olduğu, adaletin her sahada hakim bulunduğu, ekono-
mik yönden kalkınmış, bütün ihtiyaçlarını karşılayabilen, itikadı sağ-
lam fertlerden kurulu bir ülkeyi düşünüyor ve hayâl ediyorum.

İlginizden dolayı da teşekkürlerimi sunuyorum.

● **Zahmetinize ve ilginize biz teşekkür ederiz.**

